

Conflictes i recursos

La feina del Tribunal Constitucional no és d'aquelles coses que salten cada dia a la primera pàgina de l'actualitat. Ni les seues decisions —salvant casos molt excepcionals, com va ser l'afer Rumasa, o algun altre— atrauen especialment l'interès de l'opinió pública. I això no obstant, és una peça clau en l'equilibri, sovint precari, de l'entrellat institucional. Tan important és la seua funció, que el principal problema que pateix és un excés continu de treball: l'alt tribunal viu, permanentment, sota una allau de recursos, de conflictes i d'interpretacions antagòniques. Conflictes, molt especialment, entre l'estat i les comunitats autònomes.

I més especialment encara, segons sembla, entre l'estat i la Generalitat de Catalunya. No és cap casualitat. D'una banda, l'estat —i tots els seus organismes i dependències— continua presentant una resistència aferrissada a tot allò que signifiqui cessió efectiva de poder. La tradició centralitzadora és massa forta encara, tan forta com la temptació de considerar *l'estat de les autonomies* com l'estat que *ha de suportar* les autonomies. Tota cessió, per constitucional que siga, és vista sempre des del centre com una pèrdua i una *cessió*. I d'altra banda, els governs autònoms es troben, institucionalment i políticament, en posicions molt diferents de cara a l'estat central. No és estrany, per exemple, que el govern basc tinga menor *necessitat* de presentar recursos, i menys ocasions de conflicte: el seu marge de competències, la seua autonomia efectiva —començant per la hisenda pròpia i el règim de concerts econòmics— són de fet superiors a qualsevol altra comunitat, i per tant, el seu marge de maniobra sense interferències és també molt més ampli. I al govern, per raons polítiques evidents, no li interessa fer intents a Euskadi per retallar o envair aquest terreny: és un camp massa explosiu. I més, si pensem que el mateix partit del govern central forma part del govern basc.

En l'extrem contrari es trobaria el govern balear: un govern no socialista ni nacionalista, i amb un estatut de competències reduïdes. Hi ha, per tant, més possibilitats que el govern autònom intente eixamplar el seu camp d'actuació, que no al contrari. Així, si en els darrers anys el govern balear ha presentat tres recursos contra l'estat, l'es-

tat n'ha presentat quinze. Al País Valencià, les possibilitats de conflicte són moltes —l'estatut té un nivell de competències sensiblement semblant al de Catalunya— però la voluntat de plantar cara a les interferències de l'estat és escassa: entre l'any 1983 i el 1989, la Generalitat valenciana només ha trobat *set* motius o set ocasions de recurs o de conflicte. L'estat, pel seu costat, n'ha trobat deu.

Per això, comparativament, el cas de Catalunya sembla tan espectacular. En aquest moment hi ha *cent cinquanta* recursos o conflictes sotmesos al Tribunal Constitucional: cent deu de la Generalitat contra l'estat, i qua-

ranta en sentit contrari. Això no passa perquè hi haja condicions institucionals especials. Passa perquè hi ha, pels dos costats, una voluntat i un projecte polític antagònic, traduït en una *lectura* divergent dels textos constitucionals o estatutaris. Per part de l'estat, la tendència a neutralitzar l'exercici real del poder autònom amb invasions subtils, sovint petites però que intenten rosegat a poc a poc aquell poder. Per part de la Generalitat, la voluntat d'assegurar espais de poder propi, i de resistir tot signe d'erosió d'aquest poder. És com una guerra sorda, soterrada, sovint invisible, però implacable i permanent: cap de les

dues parts no deixa escapar ocasió per reforçar les pròpies posicions o afeblir les contràries. I quan les ocasions anteriors s'acaben, sempre n'apareixeran de noves. Com ara les directrius de la CEE: a l'hora d'aplicar-les en forma de reglaments, ¿qui ha de concretar aquests reglaments, l'estat o el govern autònom? ¿O qui hauria de fer arribar les subvencions *regionals* de la CEE als interessats? O l'etern tema de la llengua dels funcionaris: ¿no es podrà exigir mai que els funcionaris públics del país coneguen la llengua del país? O la Llei de Costes, o les Lleis de Pesca.

El Tribunal Constitucional no patirà per falta de feina. Potser les seues sentències són discutibles o contradictòries, però tampoc no és possible demanar-li massa coherència, ni una actitud diferent de la que manté: la Constitució està per damunt dels Estatuts. No al costat, sinó per damunt. És clar que, amb alguns retocs a la Constitució, els conflictes d'interpretació podrien reduir-se. Però sembla que, cada dia que passa, la Constitució és més intocable i més sagrada. □